

KÄRSÄMÄEN KUNTA ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunta

Sisällysluettelo

1. Puheenjohtajan katsaus	2
2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
2.1 Tehtävä	3
2.2 Kokoonpano	3
2.3 Työskentely	4
3. Yleistä tarkastelua	5
3.1 Kärsämäen kunnan tulokehitys 2013-2016	5
3.2 Kärsämäen kunnan menot 2013-2016	7
4. Vuoden 2014 arviointikertomuksen tarkastelu	8
4.1 Arviointikertomuksen käsittely valtuustossa	8
4.2 Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet	8
5. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	8
5.1 Kärsämäen kunnan strategia	8
5.2 Yleishallinto	9
5.3 Elinkeinotoimi	9
5.4 Sosiaali- ja terveystoimet	9
6. Lautakuntatason tarkastelu	10
6.1 Opetustoimi	12
6.2 Vapaa-aika	13
6.3 Tekninen toimi	14
7. Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu	14
7.1 Kärsämäen Kehityskeskus Oy	14
7.2 Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	14
7.3 Kärsämäen Asunnot Oy	15
7.4 Kärsämäen Vesihuolto Oy	15
7.5 Kiinteistö Oy Kärsämäen liikekeskus	15
8. Yhteenveto	16
9. Allekirjoitukset	18

KÄRSÄMÄEN KUNTA

Tarkastuslautakunta

Kärsämäen kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2016 on neljäs ja viimeinen arvioinnin kohde jota tällä 2013-2016 vuosille valitulla tarkastuslautakunnan kokoonpanolla tarkastellaan.

Tarkastuslautakunta on saanut olla mukana seuraamassa neljän vuoden jaksoa Kärsämäen elämästä.

Neljään vuoteen on mahtunut paljon suuria tunteita herättäviä muutoksia jotka kuitenkin suurestakin kuohunnasta huolimatta ovat onnistuneet ja toimineet Kärsämäelle uuden suunnan näyttäjinä.

Kärsämäkeä on reippaasti saatettu kisakuntoon kohti maakuntahallinnon mukanaan tuomia uusia haasteita.

Nyt vuoden 2016 lähes 1 miljoonan euron positiivisen tuloksen, työpaikkojen ja asukasluvun lisääntyessä sekä velkojen ja työttömyyden vähentyessä voi rauhallisella ja positiivisella mielellä allekirjoittaa arviointikertomuksen.

Kärsämäen luotsaaminen tulevaisuuden tuiverruksessa ja haasteissa vaatii edelleen sisua, sinniä ja katsetta tulevaisuuteen jota Kärsämäellä on.

Näistä neljästä vuodesta kiittäen, kiittäen kaikkia tarkastuslautakunnan kanssa yhteistyötä tehneitä tahoja ja henkilöitä.

Myötätuulta Kärsämäen purjeisiin toivottaen!

Kärsämäellä 23.5.2017

Merja Öykkönen

Tarkastuslautakunta pj

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

2.1 Tehtävä

Kuntalain 71§ mukaan kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen 2013-2016.

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan talous- ja toimintasuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

2.2 Kokoonpano

Kunnanvaltuuston vuosille 2013-2016 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä vuonna 2015 olivat:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Merja Öykkönen, puheenjohtaja	Hanna Karsikas
Jouko Korkatti, varapuheenjohtaja	Pekka Anttila
Väinö Parkkila	Juha Ruotsalainen
Jaana Takalo	Seija Roini
Esko Vähätiitto	Veikko Niemi

2.3 Työskentely

Tarkastuslautakunta on vuoden aikana kokoontunut 8 kertaa.

Tarkastuslautakunta on heti valtuustokauden alussa omaksunut jatkuvan seurannan periaatteeseen perustuvan toimintatapamallin. Tarkastuslautakunta on sopinut jäsentensä kesken työnjaosta eri lautakuntien seuraamisen osalta sekä siitä, että kaikki jäsenet seuraavat kunnanhallitusta.

Arviointiaan varten lautakunta on kuullut viranhaltijoita, lautakuntien puheenjohtajia, kunnanhallituksen puheenjohtajistoa sekä kunnanjohtajaa ja kunnansihteeriä.

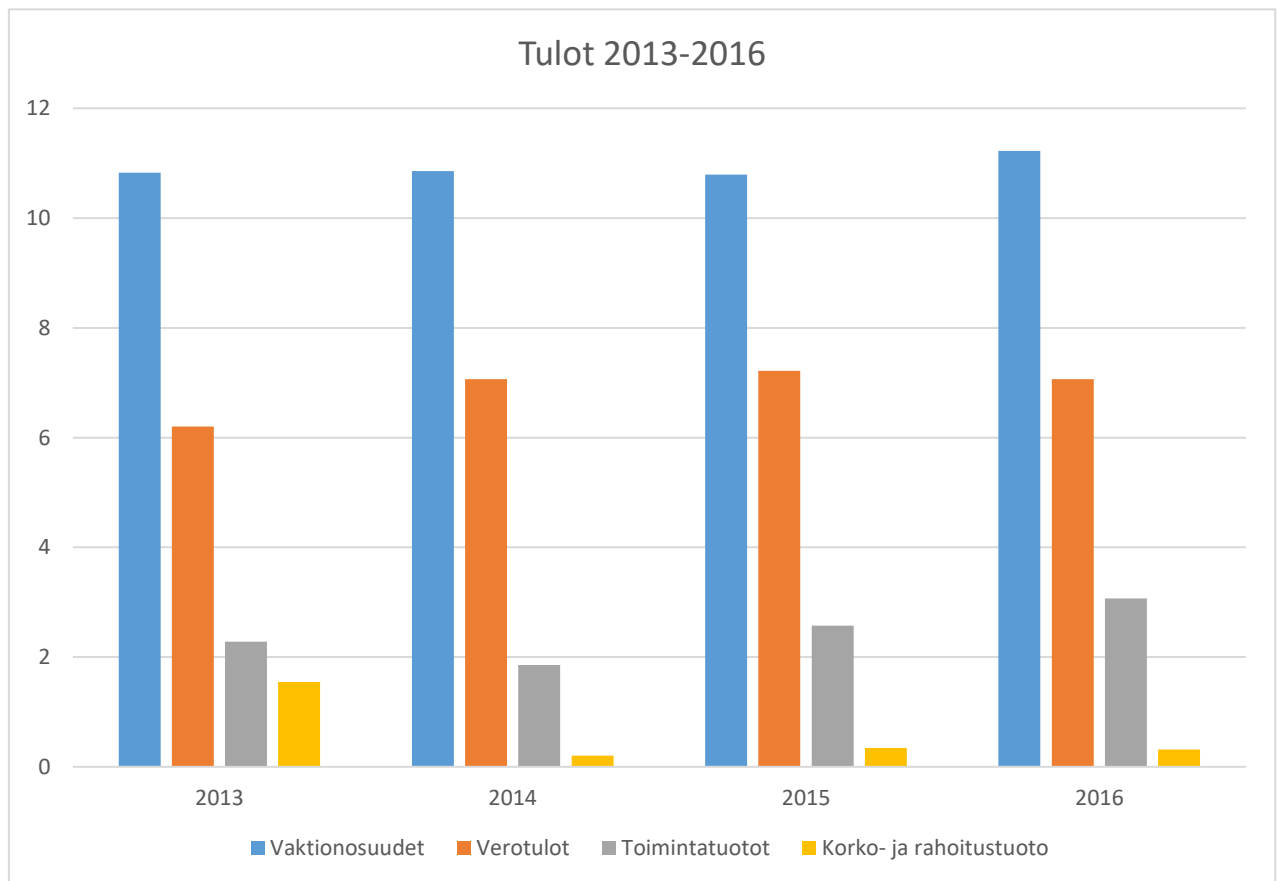
Tilintarkastajaa on kuultu lautakunnassa tilintarkastuksen osalta. Sosiaali- ja terveystalouden osalta tarkastuslautakunta on kuullut palvelun tuottajan henkilöstöä sekä käynyt tutustumassa eri palvelupisteissä toimintaan.

Kunnan hallinnon ja talouden tarkastamisen järjestämiseksi on lautakunta toteuttanut ja julkistanut tarjouspyynnön, jonka tulosten pohjalta valtuusto on valinnut tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja päävastuulliseksi tilintarkastajana on Mirja Klasila JHTT.

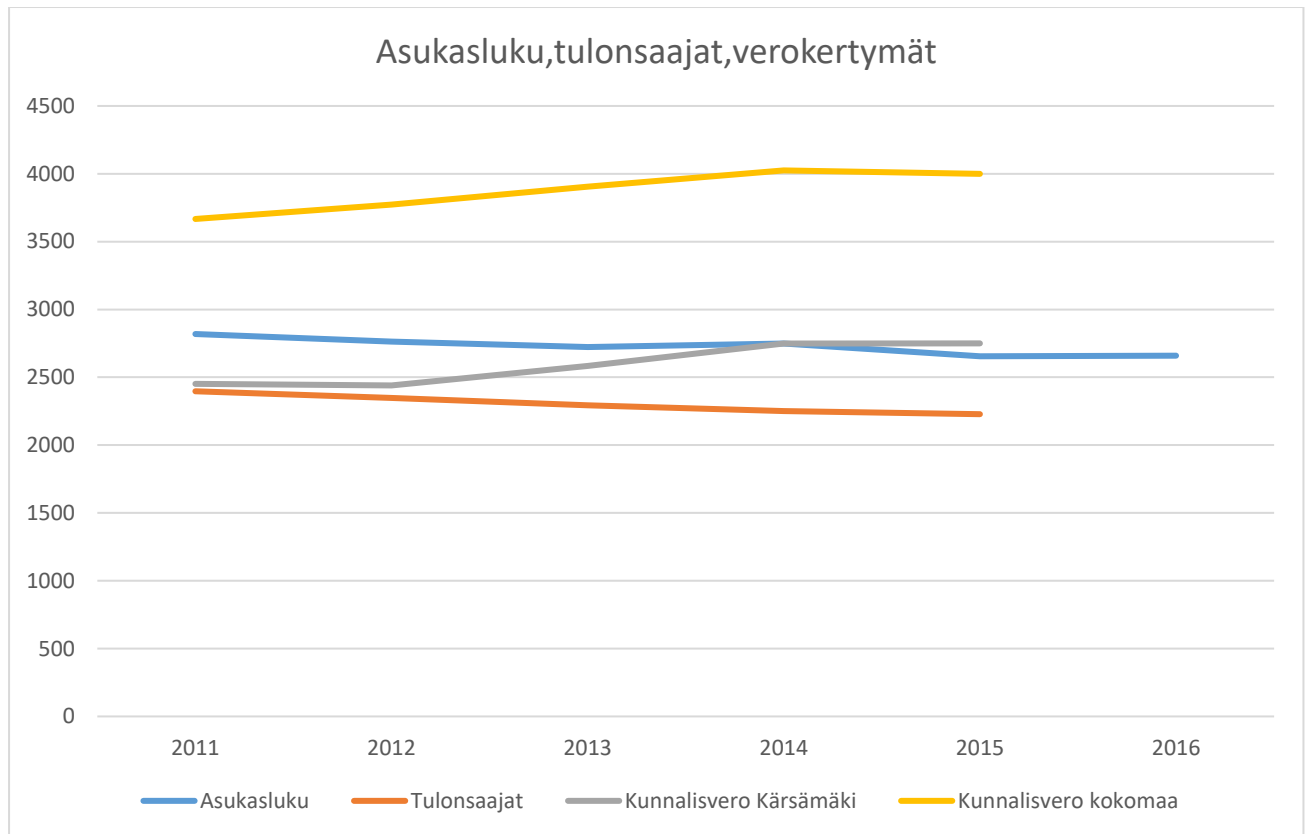
Jatkuvuuden varmistamiseksi tarkastuslautakunta on myös seurannut ja käsitellyt edellisen vuoden (2015) arviointikertomuksessa esiin tuotuja asioita. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kunnan valtuuston hyväksymään vuoden 2016 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä lautakunnan hankkimiin selvityksiin.

3. YLEISTÄ TARKASTELUA

3.1 Kärsämäen kunnan tulokehitys 2013-2016

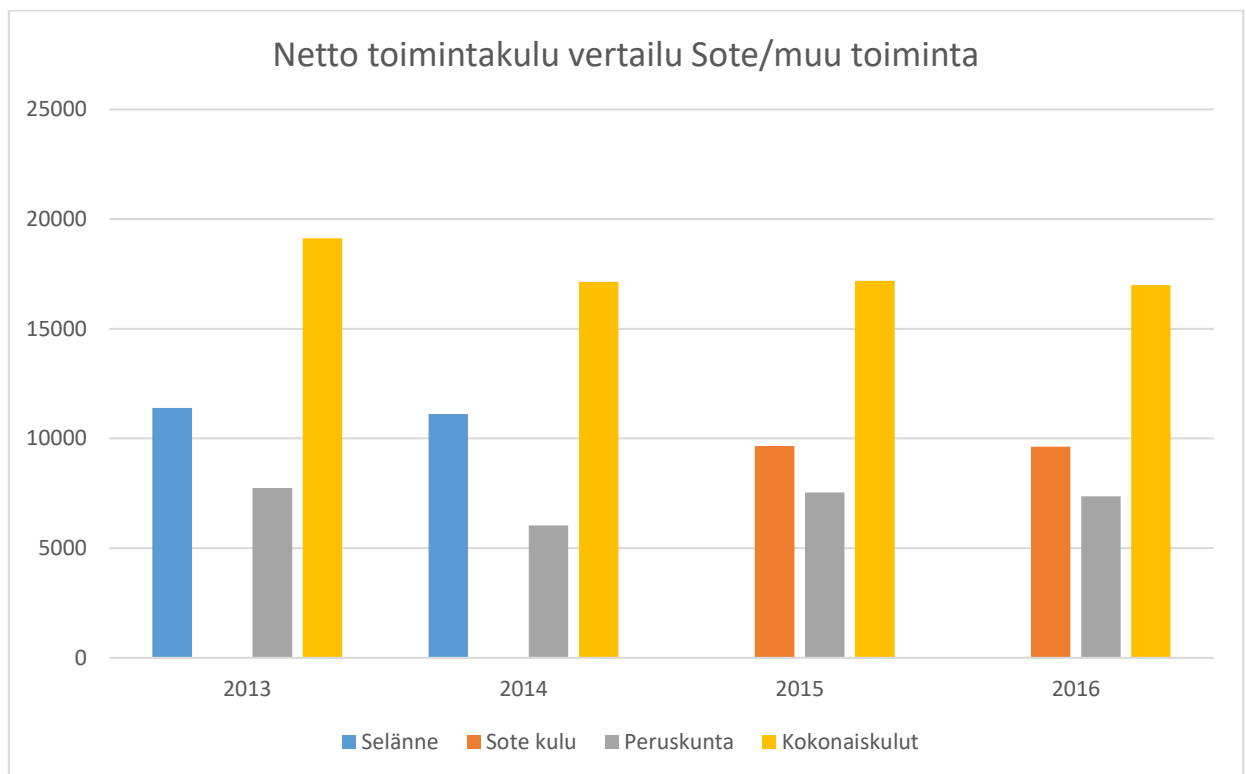
Vuonna 2016 Kärsämäen kunnan tuloista 48,21 % kattoivat verotulot, toimintatuotot ja korko- ja rahoitustuotot.

Kärsämäellä tulonsaajien määrä on tarkastelujaksolla pysynyt hyvin samalla tasolla verrattuna kunnan asukaslukuun.

2012 on tapahtunut käänne kunnallisvero kertymässä siten, että Kärsämäellä kertymä tulonsaajalta on kasvanut ja lähtenyt tasaisesti seuraamaan kokomaan kunnallisverokertymän kehitystä.

3.2 Kärsämäen kunnan menot 2013-2016

4. VUODEN 2015 ARVIOINTIKERTOMUKSEN TARKASTELU

4.1 Arviointikertomuksen käsittely valtuustossa

Valtuusto käsitteli 28.06.2016 arviointikertomuksen vuodelta 2015 jolloin se velvoitti hallintokunnat ja tytäryhtiöt antamaan selvitykset annettuihin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun 2016 loppuun mennessä.

4.2 Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet

Valtuusto on käsitellyt 27.09.2016 hallintokunnilta kootut selvitykset. Hallituksen kokoomat selvitykset vastaavat vuodelta 2015 esitettyihin kehittämis- ja parantamisehdotuksiin.

5. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOTTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

5.1 Kärsämäen kuntastrategia on tehty vuosille 2016-2021 jonka teemana on menesty Kärsämäellä. Strategia on yhteistä luottamusta luova tie Kärsämäen tulevaisuuteen.

Asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi kunta on tehnyt yhteistyötä III sektorin ja muiden toimijoiden kanssa, mutta toiminta on paljolti keskittynyt kuntakeskukseen.

Kuntalaisten kannustaminen omatoimiseen hyvinvointityöhön ei ole onnistunut alueellisesti tasapuolisesti.

Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa kunnan päätökset ovat olleet johdonmukaisia ja tulevaisuuteen katsovia.

Kuntalaisiltoja on edelleen järjestetty ja näin toimittu avoimesti. Kuitenkin kuntalaisten osallistumisaktiivisuus on ollut heikkoa.

Fyysisen ja luontaisen ympäristön kehittämisen alkuun on päästy, josta jo on nähtävissä positiivisia merkkejä.

Kuntastrategia on otettu huomioon kunnan ja sen konsernin talousarvioissa ja suunnitelmissa.

Kuntakonsernin johtamista on hoidettu kuntastrategian mukaisesti.

Kuntastrategian hyvä toteuttaminen vaatisi aiheeseen liittyvää koulutusta kunnan virkamiehille ja luottamushenkilöille.

5.2 Yleishallinto

Vuonna 2016 on Kärsämäellä hallinnossa aloittaneet uusi kunnanjohtaja Esa Jussila ja sivistystoimenjohtaja Ira Toppinen.

Henkilöstön määrä kokonaisuudessaan on pysynyt lähes saman verrattuna edelliseen vuoteen. Sairauspoissaolojen määrä on korkea, kokonaisuudessa 8,5 henkilötyövuotta poissaoloprosentin muodostuessa 6,8 %.

Henkilöstöriskejä on selvitetty henkilöstö-osiossa (tp-tk s. 21).

Maaseutupalvelut on tuotettu yhteistyössä Nivalan kanssa.

Talous- ja henkilöstö hallinto on tuotettu Kuntien Hetapalvelut Oy:ssä.

Ympäristöterveydenhuolto ja rakennuspalvelut ostetaan Kuntayhtymä Selänteestä.

5.3 Elinkeinotoimi

Elinkeinoelämän kehittämisestä on vastannut Nivala-Haapajärven Seutu ry. Kunnassa on ollut käynnissä Leader-hankkeita sekä muita projekteja aktiivisesti.

2015 on kunnassa laadittu uusi elinkeinostrategia vuosille 2016-2020, jossa on asetettu elinkeinotoiminnalle erittäin suuri tehtävä Kärsämäen yleisessäkin kehittämisessä.

5.4 Sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut

Sote- palvelut tuottaa voimassa olevan sopimuksen mukaisesti Attendo Oy. Tarkastuslautakunta toteaa, että tällä sopimuksella on ollut merkittävä vaikutus Kärsämäen kunnan 2016 vuositulokseen.

Tarkastuslautakunta on tutustunut Attendon tuottamiin palveluihin sekä haastatellut henkilöitä palvelualoilta.

Sosiaalitoimen osalta todettiin, että yleisesti asiakkaiden kannalta on ollut hyvä, ettei työntekijä vaihtuvuutta ole ollut, vaan asiakkaat ovat saaneet hoitaa asioita saman, heidän asiansa tuntevien henkilöiden kanssa.

Sosiaalitoimen sijaisjärjestelyt eivät aina toimi hyvin. Tähän vaikuttaa sekä Kärsämäen ja sopimuskumppaneiden vähäinen henkilöstö resurssi.

Terveyskeskuksesta on ajan lääkärille saanut säädösten mukaisesti, pääsääntöisesti on ollut kaksi vakinaista lääkärinä käytettävissä.

Lasten- ja äitiysneuvolan palvelut ovat toimineet hyvin ja palveluita on ollut saatavissa riittävästi. Lisäksi Kärsämäelle on tuotu myös lastentautien erikoislääkärin palveluita.

Koivupuiston osalta on edelleen ongelmana tilojen epäkäytännöllisyys asukkaiden hoitotoimenpiteitä tehdessä. Tähän on jonkin verran ollut apua joustavissa asiakkaissa jotka ovat suostuneet tilajärjestelyihin.

Asukkaat ovat entistä huonokuntoisempia tullessaan Koivupuistoon ja tarvitsevat paljon apua päivittäisissä toimissa.

Paikkojen määrä on vajavainen, Koivupuistoon on asiakkaita jonossa.

Ulkoilutilat puuttuvat varsinkin muistisairailta.

Perusteltua kritiikkiä palvelujen laadusta ei ole tullut esille sen enempää kuntalaistilaisuuksissa kuin hallinnollisessa valitusmenettelyssä.

Palveluiden tuottaja on pystynyt suorittamaan palvelut sopimuksen mukaisesti vuonna 2016, eikä tältä ajalta ole myöskään valvovilta viranomaisilta tullut huomautuksia.

Sopimuksen mukaisesti Attendo Oy:lle maksetaan kannustinpalkkiota hyvin suoritetusta palveluiden tuottamisesta. Arvioinnin suorittaa ulkopuolinen taho tekemänsä kyselyn pohjalta. Vuosien 2015-2016 kannustinpalkkiota maksettiin 177 490,00 maksipalkkion 272 400,00 summasta.

Sosiaali- ja terveysten palveluiden kustannus on vuodelta 2016 9 627 732 euroa.

6. LAUTAKUNTATASON TARKASTELU

6.1 Opetustoimi

Opetustoimenlautakunta yhteensä 5 322 760 jossa alitusta 93 230 talousarvioon 2016. (tp-tk s.68)

Talousarvio alitukset tehtiin kaikilla toimialoilla lukuun ottamatta toisen asteen koulutusta jossa pieni talousarvioylitys.

Koulukuraattori on toimessaan erittäin tarpeellinen ja vaikutta monella sektorilla lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä koulu viihtyvyyteen. Kuraattoripalvelut ovat olleet kokovuoden käytössä, palaute palvelusta on ollut erittäin hyvä.

Koulupsykologi palvelut on ostettu ulkopuolelta ja palvelut ovat olleet tasokkaita.

Kärsämäelle on perustettu moniammatillinen työryhmä Nuorten ohjaus ja palveluverkosto. Se on käsitellyt ajankohtaiset asiat mm. koulukiusaaminen ja nuorison päihteiden käyttö.

2016 varhaiskasvatuksessa päivähoidon tarve on edelleen lisääntynyt. Tämä tuo tarvetta henkilökunnan määrän arviointiin.

Opetustoimen lautakunnan kokoukset ovat olleet luottamushenkilöiden osalta hyvin vajavaiset. 11 kokouksesta suurimmassa osassa on ollut viisi osallistujaa seitsemästä. Tilanne on kuitenkin ollut parempi kuin edellisenä vuonna. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu.

6.2 Vapaa-aika

Vapaa-ajantoimi yhteensä 455 826 jossa alitusta 22 224 talousarvioon 2016. (tp-tk s.80)

Kokoukset ovat olleet päätösvaltaisia, vaikka kokouksien osallistumisprosentti on ollut alhainen etenkin kauden loppupuolella.

Huomiota kiinnitettävä yleisavustusten jaossa kylien ja Kärsämäen kuntakeskuksen välillä. Vuoden 2016 talousarviossa on varattu 15 000 euron määräraha liikuntatoiminnan eri avustuksiin. Em. summasta jaettiin 1740 euroa kuuden kyläyhdistyksen kesken.

Toimintaa seuraavat luvut vuodelta 2016 (suluissa vuodelta 2015):

Teatteriesitykset 4 (2) kpl Työpajat 4 (10) kpl Näyttelyt 10 (3) kpl
Konsertit/esiintyjät 3 (2) kpl Muut tapahtumat 10 (18) kpl Kuntouttavan
työtoiminnan ohjaaminen 33 päivää, 4h/pv (46 pv).

Kirjaston vuoden 2016 käyttöaste säilyi samana vuoteen 2015 verrattuna remontista huolimatta.

Vapaa-ajan lautakunta on onnistunut hyvin taloudellisesti ja toiminnallisesti toteuttaessaan Kärsämäen luovan henkisen ja fyysisen kulttuurin edistämistä ja ylläpitämistä.

6.3 Tekninen toimi

Teknisen lautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

Teknisessä toimessa on tapahtunut organisaatiomuutoksia, joiden käyttöönottoa on hiottu vuoden aikana. Tekninen toimi on kunnanjohtajan alaisuudessa.

Teknisen lautakunnan kokouspöytäkirjoista oli huomattavissa joidenkin luottamushenkilöiden poissaolo kokouksista, eikä varajäseniäkään aina saatu kokouksiin. Vajavainen ja satunnainen osallistuminen lautakunnan kokouksiin, vaikeuttaa ja heikentää sen päätöksen tekoa.

7. KUNTAKONSERNIN TOIMINNAN JA TALOUDEN TARKASTELU

7.1 Kärsämäen Kehityskeskus Oy

Ei ole ollut toimintaa vuoden 2016 aikana.

7.2 Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Yhtiön tilikauden tappio on 77 750,56 euroa. Päättävöitteena ollutta uusien vuokralaisten saamista tyhjiin tiloihin ei ole onnistuttu, näin ollen ei taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita ole saavutettu.

Vuoden 2016 aikana on aloitettu korjaustyöt ja tehty sopimus tilojen vuokrauksesta. Tuloja sopimuksesta saadaan kuitenkin vasta 2017. Yhtiön toimintaa on kuvattu tp-tk s.43.

7.3 Kärsämäen Asunnot Oy

Yhtiö ei ole päässyt tavoiteltavaan käyttöasteeseen 95%, josta johtuen yhtiöllä on kertynyt vuokratappiota. Heikko tulorahoitus entisestään lisää korjausvelkaa. Yhtiön liikevaihto oli 836 818 ja liikevoitto 137 636 euroa.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että konserniohjaus tarttuu vakavasti yhtiön ohjaukseen. Yhtiössä tulee tehdä selvitys lyhyen ja pitkän aikavälin strategiasta ja sen keskeisistä toimenpiteistä. Ja samalla teettää pitävät arvioinnit omaisuus massan markkina-arvoista ja tehdä tarvittavat oikaisut tase-arvoihin.

Yhtiö on selvittänyt tavoitteensa ja riskinsä tilinpäätös ja toimintakertomus sivulla 42.

7.4 Kärsämäen Vesihuolto Oy

Yhtiön liikevaihto on kasvanut jonkin verran ja tilikauden tulokseksi muodostui 1 736 euron voitto. Yhtiö on saavuttanut asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. s. 42-43.

7.5 Kiinteistö Oy Kärsämäen Liikekeskus

Yhtiön on 2016 tehtyjen osakekauppojen jälkeen lähes 100% kunnan omistuksessa.

Liikekeskuksen toiminnassa on tapahtunut edistystä, mutta edelleen on haasteita taloudellisessa tilanteessa ja se vaatii konserniohjaukselta huolellisuutta.

Taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita ei ole saavutettu.

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toiminnot ovat toteutuneet keskeisiltä osiltaan valtuuston asettaminen tavoitteiden mukaisesti.

Kärsämäen kunnan tilikauden tulos oli 947 596 euroa ylijäämäinen.

Lähes kaikilla toiminnan aloilla oli talousarvio alituksia. Alitustenkin syyt on tarpeen selvittää, ettei suunniteltuja toiminnallisia asioita ole jäänyt toteuttamatta säästötoimissa.

Tytäryhtiöiden osalta Liikekeskus, Asunnot ja Teollisuuskiinteistöt ovat edelleen raskaita kunnalle ja vaativat konserniohjaukselta erityistä paneutumista ja huolellisuutta.

Tarkastuslautakunta kehottaa valtuustoa seuraamaan ja vaatimaan tietoa seutukunnallisissa luottamustoimissa olevilta henkilöiltä siellä käsiteltävistä ajankohtaisista asioista ja tehdyistä päätöksistä.

Kärsämäen kunta on onnistunut täyttämään lakisääteiset velvoitteensa kuntalaisten peruspalveluiden osalta.

Kärsämäen kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan lausunnon mukaisesti, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1. - 31.12.2016.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen vuodelta 2016 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallitusta kokoamaan selvitykset hallintokunnilta ja myös tytäryhtiöiltä tarkastuslautakunnan antamiin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun 2017 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä.

9. ALLEKIRJOITUKSET

Kärsämäellä 23. päivänä toukokuuta 2017.

Merja Öykkönen

puheenjohtaja

Jouko Korkatti

varapuheenjohtaja

Jaana Takalo

jäsen

Esko Vähätiitto

jäsen

Väinö Parkkila

jäsen